

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Bu çalışmamda anlatım bozukluklarına dair her bir başlığa tek tek yer vermeye çalıştım. Gerek ÖSYM gerekse MEB tarafından yapılan sınavlarda sorularda çoğu kez alt başlıklarda sorulmuştur.

A) Gereksiz Sözcük Kullanımı

Duruluk ilkesiyle alakalı olan bu bozukluğun sebepleri şunlardır:

- Eş anlamlı sözcükleri birlikte kullanmak.
- Bir sözcük ile anlamca kendisini içeren başka bir sözü veya sözcüğü birlikte kullanmak.
- Büyük harfle yapılan kısaltmalarda kısaltmanın ilk veya son harfini karşılayan sözcüğü aynı anda kullanmak.
- Bir ek ve o ekin anlamca karşılığını beraber kullanmak.

Örnekler :

Neşeli , sağlıklı ve şen bir görünüşü vardı.

Yanımıza arada bir de olsa seyrek uğrardı.

Beyaz kar tanelerinin düşüşünü izliyoruz.

Karşılıklı tokalaştıktan sonra antlaşmayı imzaladık.

Konuyu çabucak anlatıverdim.

Galiba bu saatte evde olmalı.

GAP Projesi ile bu bölge kalkındı.

2005 yılında yeni YTL tabiri çok kullanıldı.

B) Yardımcı Eylemin Gereksiz Kullanımı

Kısaltılabilen , bir ekle karşılanabilen yardımcı eylemler gereksizdir.

Örnekler:

Şüphe etmek ----- Şüphelenmek

Hasta olmak ----- Hastalanmak

Giriş yapmak ----- Girmek

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- (A) Diplomalarını alacak öğrenciler salona sırayla giriş yaptılar.
- B) Müjdeyi vermek için mutfağa, annesinin yanına heyecanla koştu.
- C) Konuşmasına başlamadan önce dinleyicilere şöyle bir baktı.
- D) Eski öğrencilerin de katıldığı büyük bir toplantı düzenlediler.
- E) Yarıyıl tatilinde yapılacak olan Amasra gezisi ertelendi.

A ŞIKKINDAKİ "giriş yapmak" kullanımında da bu bozukluk var.

C) İyelik Ekinin Gereksiz Kullanımı

Bu tarz gereksiz kullanımlar özellikle isim fiillere eklenen “-ması , -mesi” şeklindeki kalıplardan kaynaklanmaktadır.İş adının yani isim fiilin tamlanan olduğu durumlarda tamlayan belliyse bir sıkıntı olmazken tamlayanın yani ilgili sözcüğün olmaması durumunda bir fazlalık ve anlatım bozukluğu meydana gelir.

Örnekler :

Annem ütü yapmasını çok seviyor.

yapmayı

Boş zamanlarımda müzik dinlemesinden hoşlanırım.

dinlemekten

**** “Annemin ütü yapmasına kimse bir şey demiyor.” cümlesinde “annemin ütü yapması” bir tamlama kurduğu için ilgi ve iyelik bütünleşmesinden dolayı anlatım bozukluğu yoktur.

D) İlgi Ekinin Gereksiz Kullanımı

ÖSYM ilgi eki olarak “-ki”yi kabul eder.Bu nedenle bu başlıkla ilgili bir soruda mutlaka “-ki” ekine yoğunlaşmalısınız.

Mantık şu : İlgi eki olan “-ki” ile kendisinden sonra kullanılan eylemsi hemen hemen aynı anlamı verir bu nedenle ilgi eki atılmalıdır.Peki eylemsiyi atamaz mıyız? Atamayız çünkü eylemsi için tarzını anlatır.

Örnekler :

Köy meydanında ki toplanan kalabalık az sonra dağıldı.

Muğla yöresindeki çıkan yangınlardan geriye, çırılçıplak ve simsiyah dağlar, tepeler kaldı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

A) Çoğul ekinin gereksiz kullanılmasından

B) İlgi ekinin gereksiz kullanılmasından

C) Bağlacın yanlış yerde kullanılmasından

D) Yüklemin şimdiki zaman yerine geçmiş zamanda kullanılmasından

E) Özne ile yüklem arasında uyumsuzluk bulunmasından

(1997 - ÖSS)